

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Teftiş Kurulu Başkanlığı

5Sayı : 55753567-610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI
İNCELEME VE DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANLIĞI
12.05.2025 13:48:51 - E-55753567-610-276053860

276053860
İNCELEME VE DEĞERLENDİRME DAİRE BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/24456
GK 117

İlgi : 03.03.2025 tarihli ve 1591250 sayılı yazı.

Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan PALA tarafından verilen “Konya Ereğli Devlet Hastanesinde formaldehit kullanıldığına dair iddialara ilişkin” 7/24456 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Arz ederim.

Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU
Sağlık Bakanı

EK: Önerge Cevabı

Bursa Milletvekili Sayın Kayıhan PALA tarafından verilen “Konya Ereğli Devlet Hastanesinde formaldehit kullanıldığına dair iddialara ilişkin” 7/24456 sıra sayılı yazılı soru önergesi cevabıdır.

SORULAR:

Konya Ereğli Devlet Hastanesinde, sterilizasyon ve dezenfeksiyon amacıyla formaldehit kullanımına dair ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. İddiaya göre hastanenin ameliyathane ve diğer bazı bölümlerinde, tek kullanımlık malzemelerin tekrar kullanımı amacıyla içi formaldehit emdirilmiş bezlerle dolu kapların kullanıldığı; bu kapların kapağının açılıp kapandıkça ortama kanserojen özellikteki formaldehit gazının yayıldığı bildirilmektedir. Mevcut uluslararası rehberler, formaldehitin (özellikle gaz hâlinde) sterilizasyon amaçlı yaygın kullanımına yasak veya çok sıkı kısıtlamalar getirmişken, Ereğli Devlet Hastanesi gibi bir devlet kurumunda maruziyet takibi yapılmadan ve güvenlik önlemleri alınmadan uygulandığı ifade edilmektedir.

Formaldehit, Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Kansere Araştırmaları Ajansı (IARC) tarafından Grup 1 kanserojen olarak sınıflandırılmaktadır. Solunum sistemi rahatsızlıklarına, cilt ve göz irritasyonuna, nörotoksik etkilere, hatta lösemi ve nazofaringeal kanser gibi ciddi hastalıklara yol açabilir. Amerikan Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (CDC), uluslararası düzeydeki tıbbi kuruluşlar ve iş sağlığı güvenliği rehberleri, formaldehitin yoğun kullanımına karşı uyarılar yayınlamış, sterilizasyon ve dezenfeksiyon aracı olarak kullanılmasını yasaklamış veya alternatif yöntemlere yönelmiş durumdadır.

Bununla birlikte iddiaya göre, Ereğli Devlet Hastanesinde kullanılan yöntem, tek kullanımlık malzemelerin gerçekten hijyenik ve yasalara uygun biçimde yeniden kullanılıp kullanılmayacağına dair de ciddi sorular doğurmaktadır. Çünkü kimyasal kalıntı riski, hem sağlık personeli hem de hasta için enfeksiyon riskini ve malzeme korozyonunu artırabilir. İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı, kanserojen ve mutajen maddelerle çalışma sırasında çok sıkı önlemler alınmasını şart koşmaktadır. Buna rağmen, söz konusu hastanede maruziyet ölçümünün yapılmadığı, "klima, havalandırma, negatif basınçlı sterilizatör" gibi önlemlerin bulunmadığı ileri sürülmektedir.

Ayrıca, enfeksiyon kontrol komitesinin uyarılarına rağmen idari hiçbir düzenleme yapılmadığı, meslektaşlarının sağlık kaygıları dile getirdiğinde "ilgili hekimlerin ve yöneticilerin baskı kurduğu" söylenmektedir. Bu, hem çalışan sağlığı hem de hasta güvenliği açısından büyük bir sorun teşkil etmektedir. Konudan Konya İl Sağlık Müdürlüğü'nün de haberdar olduğu, ancak resmî ya da etkin bir denetimin yapılmadığı iddia edilmektedir.

Kamu hastanelerinde formaldehitin uygunsuz kullanımı kanser ve diğer ciddi hastalık risklerini doğurduğu gibi, yeniden kullanım pratiklerinde tıbbi ve hukuki sorunlar da yaratmaktadır. Devlet hastanesinde personelin zorunlu maruziyeti, iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerine açıkça aykırıdır. Bu nedenle, olayın incelenmesi, sorumluların ve gerekli tedbirlerin ortaya konması, benzeri uygulamaların başka kurumlarda da önlenmesi aciliyet taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Ereğli Devlet Hastanesinde, tek kullanımlık malzemeleri tekrar kullanmak amacıyla "formaldehitli bez kaplarının" ameliyathanelerde bulundurulduğu yönündeki iddialar hakkında bakanlığınızın haberi var mıdır? Bu konuda resmi bir teftiş/denetim veya inceleme başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa, hangi aşamada ve tespitler nelerdir?

- 2- İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı uyarınca, kanserojen ve toksik kimyasal maddelerin kullanımı esnasında "maruziyet ölçümü, havalandırma, kişisel koruyucu donanım, negatif basınç sistemleri" vb. önlemler zorunludur. Ereğli Devlet Hastanesinde formaldehit kullanımı sırasında bu önlemlerin alındığına dair bir rapor veya kayıt bulunmakta mıdır? Maruziyet ölçümü yapılmış mıdır, varsa sonuçları nedir?
- 3- Disposable (tek kullanımlık) niteliğindeki malzemelerin, herhangi bir "kimyasal emdirme" yöntemine tabi tutulup tekrar kullanılması, hem enfeksiyon riski hem de kimyasal kalıntı riski doğurabilir. Tek kullanımlık malzemeyi tekrar tekrar kullanan sorumlular hakkında herhangi bir soruşturma yürütülmüş ve işlem yapılmış mıdır?
- 4- İddialara göre, hastane enfeksiyon kontrol komitesi söz konusu yöntemin uygunsuz olduğunu raporlamış; buna rağmen yöneticilerce herhangi bir düzeltici işlem yapılmamış; çalışanlar ise baskılara maruz kalmıştır. Bakanlığınız, enfeksiyon kontrol komitesi uyarılarının dikkate alınmaması ve idari baskı iddiaları ile ilgili nasıl bir inceleme yürütmektedir?
- 5- CDC, APIC (Association for Professionals in Infection Control and Epidemiology) gibi uluslararası kuruluşlar rehberlerde formaldehitin sterilizasyon amacıyla kullanılmasını yasaklamıştır veya ciddi kısıtlamalara tabidir. Ülkemizde alternatif, daha güvenli kimyasallara geçiş yönünde herhangi bir proje veya yaygınlaştırma planı bulunmakta mıdır?
- 6- Ereğli Devlet Hastanesinde formaldehit kullanımının usulsüzlüğün ve çalışanların maruz kaldığı riskin Konya İl Sağlık Müdürlüğü'ne iletildiği; ancak müdürlüğün bu durumu görmezden geldiği iddiası söz konusudur. Müdürlüğün bu konuda yaptığı denetim veya hazırladığı tutanak var mıdır? Kendisine ulaşan şikâyetleri kayıt altına almış mıdır? Bu süreçle ilgili detaylı bir soruşturma raporu hazırlanmış mıdır?
- 7- Formaldehitin yoğun maruziyeti, uzun yıllar sonra ortaya çıkabilecek kanser vakalarını tetikleyebilecektir. Mevcut durumda Ereğli Devlet Hastanesinde çalışan personelin periyodik sağlık kontrollerinde formaldehit maruziyeti taraması yapılmakta mıdır? İlgili kayıtlarda meslek hastalığı şüphesiyle raporlanmış veya araştırılmış vakalar bulunmakta mıdır?
- 8- Formaldehit ile temas sonucunda malzemelerde kalan kimyasal kalıntılar hastaların organ ve dokularına doğrudan zarar verme potansiyeline sahiptir. Buna dair bir test, kalite kontrol veya uyum izleme prosedürü mevcut mudur? Hastanede kullanılan malzemelerin kimyasal kalıntı testleri yapılmakta mıdır?
- 9- Bu olay, sadece Ereğli Devlet Hastanesine özgü mü, yoksa benzer şekilde "formaldehit emdirme" uygulamasını sürdüren başka hastaneler de var mıdır? Bakanlığınız, ülke çapında benzer uygulamaları tespit etmek ve derhâl yasaklamak amacıyla bir genelge veya talimat yayımlayacak mıdır?
- 10- Kanserojen bir maddenin uygunsuz ve kurallara aykırı kullanımı, hem TCK hem de iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerine göre suç teşkil edebilecek bir durumdur. Ereğli Devlet Hastanesindeki bu uygulamadan ötürü, hastane yönetimi, sorumlu hekimler veya idari personel hakkında bakanlığınızın başlattığı veya başlatmayı planladığı disiplin soruşturmaları var mıdır?

CEVAPLAR:

Soru önergesinde yer alan konuya ilişkin olarak Konya İl Sağlık Müdürlüğü tarafından inceleme yapmak üzere muhakkik görevlendirilmiştir. Muhakkik tarafından yürütülen inceleme devam etmektedir. Süreç Bakanlığımızca takip edilmektedir.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.